

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Petra Průchy a soudců JUDr. Jaroslava Vlašína a JUDr. Jana Vyklického v právní věci žalobce: **P. Č.**, proti žalovanému: **Vězeňská služba České republiky, Generální ředitelství Vězeňské služby ČR**, se sídlem Soudní 1672/1a, Praha 4, o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem žalovaného, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 28. 11. 2013, č. j. 10 Na 116/2013 – 2,

t a k t o :

- I. Řízení **s e z a s t a v u j e .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou kasační stížností žalobce (dále jen „stěžovatel“) brojí proti v záhlaví uvedenému usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích (dále jen „krajský soud“), kterým byla odmítnuta žaloba stěžovatele z důvodu zmeškání lhůty pro podání žaloby na ochranu proti nezákonnému zásahu ve smyslu § 84 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Žalobou, která byla krajskému soudu doručena dne 26. 11. 2013, se stěžovatel domáhal ochrany před nezákonným zásahem, který spatřoval v pokynech příslušníků justiční stráže Okresního soudu v Českých Budějovicích. Krajský soud uvedl, že podle tvrzení žalobce došlo k nezákonnému zásahu dne 27. 9. 2012. Podle § 84 odst. 1 s. ř. s. musí být žaloba podána do dvou měsíců ode dne, kdy se žalobce o nezákonném zásahu dozvěděl. Lhůta pro podání žaloby tedy uplynula dne 27. 11. 2012. Vzhledem k tomu, že žaloba byla krajskému soudu doručena dne 26. 11. 2013, stalo se tak po uplynutí zákonné lhůty.

Nejvyšší správní soud zjistil, že stěžovatel při podání kasační stížnosti neuhradil soudní poplatek ve výši 5.000 Kč (položka č. 19 sazebníku soudních poplatků – přílohy zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů). Stejně tak Nejvyšší správní soud zjistil, že stěžovatel není pro dané řízení o podané kasační stížnosti zastoupen advokátem.

Podle ustanovení § 9 odst. 1 zákona o soudních poplatcích platí, že nebyl-li poplatek za řízení splatný podáním návrhu na zahájení řízení, odvolání, dovolání nebo kasační stížnosti zaplacen, soud vyzve poplatníka k jeho zaplacení ve lhůtě, kterou mu určí; po marném uplynutí této lhůty soud řízení zastaví.

Podle ustanovení § 47 odst. 1 písm. c) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) soud řízení usnesením zastaví, stanoví-li tak tento nebo zvláštní zákon. Toto ustanovení se užije na základě ustanovení § 120 s. ř. s. v řízení o kasační stížnosti obdobně.

Nejvyšší správní soud uvádí, že v souladu se zásadou hospodárnosti řízení v tomto případě nepřistoupil k provedení standardních procesních úkonů, tj. nevyzval stěžovatele k zaplacení soudního poplatku za řízení o kasační stížnosti, a stejně tak ani k předložení plné moci udělené jím advokátovi k zastupování v řízení o kasační stížnosti. Zdejšímu soudu je totiž z úřední činnosti známo (srov. např. věci vedené pod sp. zn. 3 As 39/2013 či sp. zn. 3 As 74/2012), že shora uvedené výzvy adresované danému stěžovateli, jimiž byl již nesčetněkrát poučován o řádném postupu z jeho strany, obvykle neplní svůj účel a nevedou k řádné procesní přípravě řízení. Tyto výzvy naopak rozehrávají písemný „ping pong“ mezi stěžovatelem a zdejším soudem, který prodlužuje řízení o kasační stížnosti o několik týdnů až měsíců. Stěžovatel zpravidla požádá o osvobození od soudních poplatků a o ustanovení advokáta pro řízení o kasační stížnosti, a následně o prodloužení lhůty k předložení plné moci udělené advokátovi, resp. o povolení splátek soudního poplatku. Nejvyšší správní soud však tyto žádosti zamítne z důvodu svévolného uplatňování práva stěžovatelem a jeho obstrukčního přístupu k vedení řízení (viz např. usnesení ze dne 18. 7. 2012, č. j. 8 As 71/2012 – 13, a ze dne 4. 10. 2012, č. j. 8 As 71/2012 – 22, která byla stěžovateli doručena a jejich obsah je mu proto znám). Výsledkem řízení pak obvykle bývá jeho zastavení pro nezaplacení soudního poplatku. Stejný postup (neprovedení standardních procesních úkonů) zvolil Nejvyšší správní soud v případě kasačních stížností stěžovatele již v minulosti (srovnej např. usnesení ze dne 11. 7. 2013, č. j. 6 Aps 3/2013 – 10, č. j. 6 As 84/2013 – 10, č. j. 6 As 85/2013 – 9 a č. j. 6 Aps 4/2013 – 8, dále usnesení ze dne 27. 6. 2013, č. j. 5 As 39/2013 – 10, usnesení ze dne 28. 2. 2013, č. j. 8 As 130/2012 – 13, rozsudek ze dne 20. 11. 2013, č. j. 1 Aps 12/2013-9 a další).

Nejvyšší správní soud nepochybuje, že tento bezúčelný a zcela neefektivní postup by se opakoval i v nyní posuzované věci.

Obdobný postup volí v případě opakujících se zjevně nedůvodných podání stěžovatele také Ústavní soud. Ve vztahu k povinnému zastoupení stěžovatele v řízení o ústavní stížnosti vyslovil, že poučení o této povinnosti není nutno stěžovateli zasílat vždy v každém individuálním řízení, jestliže se tak stalo v identických případech předchozích. Pokud lze vycházet ze spolehlivého předpokladu, že dříve poskytnuté informace byly objektivně způsobilé stěžovatele zpravit o zásadě povinného zastoupení v řízení před Ústavním soudem ČR, setrvání na požadavku vždy nového a totožného poučování by se jevilo jako formalistické a neefektivní (viz usnesení ze dne 22. 11. 2012, sp. zn. II. ÚS 4256/12 nebo výše zmíněné usnesení sp. zn. I. ÚS 1632/13, obdobně srov. usnesení ze dne 14. 11. 2012, sp. zn. III. ÚS 4255/12, ze dne 17. 10. 2012, sp. zn. II. ÚS 3748/12, nebo ze dne 10. 10. 2012, sp. zn. III. ÚS 3747/12). Nejvyšší správní soud je přesvědčen, že uvedené

pokračování

závěry lze vztáhnout i na poučování o povinnosti zaplatit soudní poplatek v řízení o kasační stížnosti a povinnosti být zastoupen advokátem. Stěžovatel byl zdejší soudem poučen o těchto povinnostech nesčetněkrát, jejich existence si proto musí být nepochybně vědom.

Nejvyšší správní soud si je vědom znění čl. 36 Listiny základních práv a svobod, který zaručuje právo na soudní ochranu. Okolnosti, za nichž stěžovatel uplatňuje svá práva (a to zejména právo na soudní ochranu), však nelze považovat za výkon subjektivního práva v souladu s právním řádem. Chování stěžovatele naopak naplňuje znaky zneužití práva, které zdejší soud vymezil např. již v rozsudku ze dne 10. 11. 2005, čj. 1 Afs 107/2004 - 48, č. 869/2006 Sb. NSS. Zneužitím práva se rozumí „*situace, kdy někdo vykoná své subjektivní právo k neodůvodněné újmě někoho jiného nebo společnosti; takovéto chování, jímž se dosahuje výsledku nedovoleného, je jenom zdánlivě dovolené*“. K zákazu zneužití práva se vyjádřil také rozšířený senát, podle něhož zákaz zneužití práva představuje pravidlo českého vnitrostátního práva, včetně práva veřejného, které vyplývá z povahy České republiky jako materiálního právního státu založeného na určitých vůdčích hodnotách, ke kterým vedle úcty ke svobodě jednotlivce a ochraně lidské důstojnosti patří mimo jiné i úcta k harmonickému sociálnímu řádu tvořenému právem a odepření ochrany jednání, které práva vědomě a záměrně využívá v rozporu s jeho smyslem a účelem. Zákaz zneužití práva je v jistém smyslu *ultima ratio*, proto musí být uplatňován nanejvýš restriktivně a za pečlivého poměření s jinými obdobně důležitými principy vlastními právnímu řádu, s nimiž se může střetnout (usnesení rozšířeného senátu ze dne 27. 5. 2010, č. j. 1 As 70/2008 - 74, č. 2099/2010 Sb. NSS, a v něm uvedená judikatura). V této souvislosti lze rovněž připomenout rozsudek ze dne 30. 12. 2010, č. j. 4 As 38/2010 - 43, ve kterém Nejvyšší správní soud poukázal na model fungování občanského sdružení, založený na opakovaném podávání žádostí o osvobození od soudních poplatků, tj. nákladů, které při jeho činnosti zpravidla vznikají a s jejichž vznikem musel vědomě počítat. Neexistují-li pro takové jednání legitimní důvody, je třeba jej považovat za zneužití práva zakotveného v § 36 odst. 3 s. ř. s. Uvedený závěr prošel testem ústavnosti u Ústavního soudu a obstál (viz usnesení ze dne 11. 5. 2011, sp. zn. I. ÚS 1131/11).

Nejvyšší správní soud shledal, že v nynějším řízení o kasační stížnosti proti napadenému usnesení krajského soudu nemůže být dále pokračováno pro nezaplacení soudního poplatku, a proto rozhodl o zastavení tohoto řízení, jak je ve výroku uvedeno.

Podle § 60 odst. 3 s. ř. s. ve spojení s ustanovením § 120 s. ř. s. platí, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, bylo-li řízení zastaveno nebo žaloba odmítnuta. Proto Nejvyšší správní soud nepřiznal náhradu nákladů řízení ani jednomu z jeho účastníků.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 26. února 2014

3 Aps 12/2013

JUDr. Petr Průcha
předseda senátu